

Kiss Noémi

Házasságszédelgők

Talán nem mindenki tudja, hogy a világ leghosszabb munkaideje a műfordítóké. Kapnak egy telefont, hogy a jövő hónap végére fordítsanak le egy regényt angolból, németből vagy horvátból, esetleg lengyelből (mert a fordító legalább négy nyelven beszél), megérkezik postán vagy csatolt fájlban a kézirat, és azon nyomban nekiülnek. Egész nap kocog az ujjbegyük a billentyűzeten, harminc napig ütnek. Mikor mások alszanak, ők hajnalig szavakat keresgélnek, másolnak egyik nyelvből a másikba, és holnap délben már egy újabb fejezetbe kezdenek.

Ellentétben a közvélekedéssel, a fordítóknak igenis óriási a fantáziájuk. Katát, a magyar műfordítás leghitelesebb figuráját évek óta ismerem. Amikor házassági történeteit tálalja társaságban, én kis Sancho Panzaként helyeslő bólogatással játszom mellette a boldog feministát. Nem, én nem szeretnék házasodni, mondom minden egyes alkalommal. Kata csak pöröl és olvadozik. Sír és lelkesedik. Először a Vízilabdást ecseteli, szőke és göndör, csak lement a boltba, aztán Argentínából küldött lapot. Aztán Karcsit, aki börtönbe jutott egy doboz cigi miatt, szegénykém, még a májfoltjai is olyan izgatóak voltak. Jaj, a kőműves Cigány, hájas kezei a világ legédesebb párnái, de mindig leesett a csempe a fürdőben és kitért a fogas. Homályos ügyek, Kata mégis csillog, zölddel húzott szemei fényt küldenek a hallgatóságnak, sört rendel, és füstölnek a cigaretták az ujjai között, Imádom az esküvőket! — kiabálja. Az este végén fáradtan és halkán teszi hozzá: egyiket sem bántam, mindegyiket visszacsinálnám.

Aztán Kata váratlanul megint elvált. Gyógyulásképpen utazást javasolt neki az orvos, és engem is magával vitt a szülővárosába, Zomborba. A szerb határtól csak egy ugrás, geográfiai ficam, mondta, szombaton pedig a világ legizgalmasabb, csordultig töltött tejpiaca áll ott, déli kávézók, rulett, az a monarchiás stílus, fekete, sűrű hajú emberek. Még egy palicsi vitorlázás is ígért Kosztolányi nyaralójához, nem utasíthattam vissza.

Szombat reggel korán indultunk. Először egy régi osztálytársával találkoztunk, az állatpiac mellett kiabált ránk, a galambketerrec mögül. Vova, a szerelő olajos farmerében üdözölt minket, de Kata nem emlékezett rá. Később cipőfűzőket vásároltunk, itt meg a Cipőfűzőárus kérte el Kata címét, mert valami nagyon fontosat szeretne majd négy szemközt mondani. Nem vettük őt sem komolyan. Vettünk viszont friss, zsíros tejet, túrót és tejfölt. Ebéd után épp lepihentünk a szülőknél, mikor csengettek. Vova és a Cipőfűzőárus állt az ajtóban. Kalapban, fehér ingben, komoly szándékkal. Meglepődni se volt időnk. Beengedtük őket. Házasodni szeretnénk, mondták a konyhában, mire mi azonnal a kredencbe kapaszkodtunk. Az árus Katát, az osztálytárs engem szemelt ki magának. Zavarba jöttünk, éreztük, hogy elvörösödik mindkettőnk arca, vagyis nemcsak bájosak leszünk némi arcpírtól, hanem tényleg iszonyú nagy bajba kerültünk. Várták az igent, de egy hang sem jött ki a torkunkon, még egy nemet sem tudtunk kipasszírozni. Gyorsan főztünk egy kévét, rácsostésztát tettünk ki az asztalra, és hallgattunk.

Kata józan apja mentette meg a helyzetet. Felkelt a délutáni alvásból. Mikor belépett a konyhába és meglátta a kéréket, csak ennyit mondott, hazugság. Ilyen ledér, városi nőt nem vesz el becsületes ember. Újságot írnak és szerencsejátékosnak. Feministák. Nem, uraim, a maguk szándéka teljesen komolytalan. A Cipőfűzőárus szemében szúrós szálkák jelentek meg, Vova felgyúrte az ingét, és kapkodva elővett egy rágót. Miiiiik? Rajzolódott ki az arcukon az értetlenség, milyen Pisták? Persze mind a ketten vérig sértődtek, és kérték, azonnal engedjük ki őket. Mi másnap reggel visszautaztunk Pestre, aztán Kata kőbányai lakásának teraszán tepertős, túrós csuszát ebédeltünk. Közben meg azon morfondíroztunk, de jó volna Zomborban élni és egy boldog házasságban tengődni. Ah, a jó házasság csak fantázia, férjhez ne menj! — a Kata ajkából érkező hangszikrák a kezemet súrolták, akárcsak egy boldog, bölcs, öreg róka érintése. De azért borsózott kicsit a hátam.

Hónapokig alig találkoztunk, fél évig pedig egyáltalán nem is láttam. Mikor aztán egyszer véletlenül összefutottunk az Örs vezér téren, az aluljáróban süvített a nyári szél, hatalmas vihar készülődött. Kata fényesre festett haja csillogott, új, hófehér, nyári flanelben ment peckesen a bevásárlószatyrokkal, megfogtam a vállát, hátulról értem csak el, annyira sietett. Ijedten fordult vissza: Jaj, szia! — kiabálta. Hová sietsz? Gyere, igyunk meg valamit a Dominóban. Kata vonakodott egy kicsit, kispolgári tartást színlelt, de aztán ráállt. Rendeltünk a pultnál. Rágyújtott és mesélt. Vége, nem ír többet a női irodalomról, és nem is fordít Dubravka Ugrešićet, férjhez megy. Na, kihez? — nevettem fel, ismerve Kata ötleteit. Hát... Zlatkóhoz, mondta kissé elharapva. Kihez? Alig értettem. A Cipőfűzőárushoz, tudod, Zomborban, a piacon. Azt hittem, csak viccel, megint felnyerítettem, aztán kerültük a témát. Ittunk és sokat nevtünk, mindenféle pletykákat terjesztettünk.

Két hét múlva a postával kaptam egy filctollal címzett borítékot, benne a selyempapíron fogalmazott levéllel, egy esküvőről szól, magyar és szerb nyelven írva, fényképes bélyegekkel. Kata és az árus voltak a képeken. Összeszorult a szívem, hirtelen arra vágytam, hogy én legyek rajta, hogy én legyek Kata. Milyen lehet neki lenni? Bolond szerettem volna lenni, fehér ruhában, várandósan, jelentős hozománnyal.*

* Ezt a történetet háromszor írtam meg, de mindháromszor más a vége.